

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

М.І. Шамрай, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Визначено ієрархічну структуру та взаємозв'язок рівнів економічної безпеки. Уточнено сутність поняття «економічна безпека сільськогосподарських підприємств».

Постановка проблеми. Ризиковий характер підприємницької діяльності, невизначеність та динамічність багатьох чинників зовнішнього середовища, підвищення рівня конкурентної боротьби зумовлюють необхідність наукових досліджень та розробок, спрямованих на підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Досягнення такого стану підприємства дасть змогу захистити його від зовнішніх і внутрішніх деструктивних впливів, створити сприятливі умови для ефективного його функціонування та стійкого розвитку в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми економічної безпеки розглядаються в працях О.В. Ареф'євої, Г.В. Козаченко, О.М. Ляшенко, В.П. Пономарьова, В.В. Шликова. Однак більш детального вивчення потребує економічна безпека сільськогосподарських підприємств, що пояснює актуальність проведення даного дослідження.

Мета дослідження. Метою є визначення сутності економічної безпеки сільськогосподарських підприємств в умовах конкуренції та господарського ризику.

Виклад основного матеріалу. Поняття «безпека» широко вживається практично в усіх життєво важливих сферах людської діяльності. Відповідно до критеріальних ознак, розрізняють такі види безпеки: військова, політична, економічна, екологічна, інформаційна, культурна, демографічна,

---

* Науковий керівник – В.І. Ткачук, к. е. н., доцент

науково-технічна, правова, геобіофізична, техногенна, соціальна, міжнародна, національна, приватна [2, с. 7]. Особливе місце належить економічній безпеці, оскільки з нею прямо пов'язані формування та розвиток економічної системи.

Загальновідомо, що стан економічної безпеки проявляється як на рівні держави, так і на рівні регіону та окремого підприємства. Ієрархічну структуру економічної безпеки можна представити як систему, що включає підсистеми, які мають комплементарний характер взаємозв'язку (рис.).

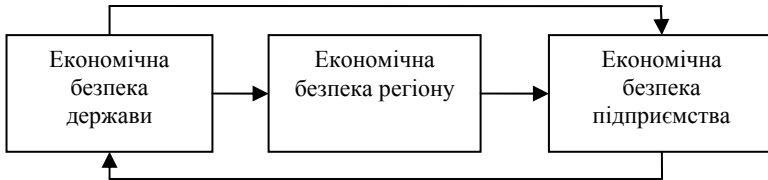

Рис. Ієрархічна структура економічної безпеки

Джерело: власні дослідження.

Спостерігається пряма залежність між рівнем розвитку національної економіки та економічної безпеки країни в цілому. Гарантом економічної безпеки держави є забезпечення економічної безпеки на рівні кожного регіону. Таким чином, економічна безпека підсистем нижчого рівня ієрархії є необхідною умовою для її забезпечення систем вищого рівня. Водночас, національна економіка не зможе набути ознак стабільності за умови низького рівня економічної безпеки елементів мікрорівня. Отже, економічна безпека підприємства є основоформуючим елементом захисту національної економіки та забезпечення високого рівня економічної безпеки держави в цілому. При цьому рівень національної економічної безпеки визначається рівнем безпеки окремих секторів економіки. В умовах активних глобалізаційних процесів, відкритості економік особливої уваги потребують ті галузі, в яких країна може мати конкурентні переваги. Для України, враховуючи аграрну спрямованість її економіки, такою галуззю є сільське господарство. Сільськогосподарські підприємства змушені функціонувати в умовах непередбачуваності та невизначеності.

Таким чином, пропонується розглядати поняття «економічна безпека сільськогосподарського підприємства» як стан захищеності інтересів підприємства від деструктивних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища, забезпечення сталого економічного і фінансового розвитку в умовах конкуренції та господарського ризику.

Висновки. Відповідно до критеріальних ознак, розрізняють такі види безпеки: політична, економічна, екологічна, інформаційна, демографічна, науково-технічна, правова, соціальна, міжнародна тощо.

Особливе місце належить економічній безпеці сільськогосподарських підприємств, оскільки від неї залежить розвиток аграрного сектора економіки в умовах глобалізації.

Список використаних джерел

1. Грунин О.Л. Экономическая безопасность организации / О.Л. Грунин, С.О. Грунин. – СПб.: Питер, 2002. – 160 с.
2. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: навч. посіб./ Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.